

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 maja 2020 r. Likwidator Funduszu Alimentacyjnego Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił M. M. (1) umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z 5% opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 32 809,15 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wprawdzie M. M. (1) pobiera zasiłek stały z opieki społecznej, a nadto jest osobą legitymującą się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, to jednak nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a tym samym stan zdrowia nie pozbawia M. M. (1) możliwości podejmowania odpowiedniego zatrudnienia. Co więcej, wnioskodawca jest właścicielem lokalu mieszkalnego, a nieruchomości ta może być przedmiotem egzekucji na rzecz likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Umorzenie zadłużenia byłoby wobec tego działaniem przedwczesnym i nieuzasadnionym ekonomicznie. Organ rentowy podkreślił, że konieczność spłaty zadłużenia jest konsekwencją wieloletniego niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego wobec dziecka, natomiast trudna sytuacja materialna rodzica nie zwalnia go z powyższego obowiązku. W sprawie nie zachodzą więc szczególne okoliczności, czy zdarzenie losowe, które trwale wykluczałyby spłatę należności, a tym samym brak jest do podstaw do umorzenia należności.

/decyzja k.49 - 51 odwrót akt ZUS/

W dniu 23 czerwca 2020 r. M. M. (2) złożył odwołanie od ww. decyzji wskazując, że nie zgadza się z jej treścią. W treści uzasadnienia wskazał, że z uwagi na stan zdrowia, który z upływem lat ulega dalszemu pogorszeniu, nie jest w stanie spłacić należności wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

/odwołanie k.3 - 3 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.11- 12/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. M. (1) urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

Zaległości wnioskodawcy wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego wynoszą 32 809,15 zł.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 25 lutego 2020 r. do organu rentowego wpłynął wniosek M. M. (1) o umorzenie ww. zaległości.

/wniosek k.1-2 akt ZUS, decyzja k.49 - 51 odwrót akt ZUS/

M. M. (1) legitymuje się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, orzeczoną do dnia 31 lipca 2023 r. (ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 1 stycznia 2015 r.).

/orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k.20 - 20 odwrót/

M. M. (1) jest właścicielem mieszkania o powierzchni 48,79 m², samodzielnie prowadzi gospodarstwo domowe. Jego jedynym źródłem utrzymania jest zasiłek z pomocy społecznej w wysokości 645 zł na miesiąc. Wnioskodawca ponosi

stałe miesięczne koszty w następującej wysokości : czynsz 503,30 zł , opłaty eksploatacyjne (m.in. woda , energia , gaz) 64,89 zł , leki 500 zł - 700 zł. W stosunku do wnioskodawcy prowadzona jest egzekucja komornicza , a miesięczna kwota spłaty zobowiązań wynosi 200 zł.

/oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k.13 - 19 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z dokumentów oraz zeznań ubezpieczonego, co do jego aktualnej sytuacji majątkowej i zdrowotnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie należy podnieść, że w niniejszym postępowaniu Sąd rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148¹ kpc, zgodnie z którym Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, między innymi w sytuacji, gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy.

W rozpoznawanej sprawie strony nie wnosiły o rozpoznanie sprawy na rozprawie, a złożone dotychczas pisma procesowe i brak wniosków dowodowych, po pouczeniu o możliwości ich zgłaszania dawały podstawę do przyjęcia, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przypadku, gdy głosy stron miałyby się ograniczyć tylko do powtórzenia argumentacji zawartej w pismach procesowych, to wyznaczanie rozprawy tylko w tym celu nie wydaje się uzasadnione./tak wyrok SA w Gdańsku z dnia 26.06.2018, III AUa 1815/17/. Sprawa nie miała charakteru wielowątkowego, wymagającego wyjaśnienia twierdzeń stron oraz odniesienia się do złożonych wniosków dowodowych. Sprawa w świetle stanowisk stron i zebranych dokumentów nie budziła żadnych wątpliwości./por. wyrok SA w Warszawie z dnia 26.04.2018, VI ACa 1694/17/

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.63 ust.1 - 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 111) z dniem wejścia w życie tej ustawy fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, zaś aktywa i pasywa funduszu stały się aktywami i pasywami Skarbu Państwa. Likwidatorem funduszu został Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

Stosownie do treści art.68 ust.1 powołanej wyżej ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje rodzaju sytuacji, w których umorzenie może nastąpić. Sformułowanie: „szczególnie uzasadnione przypadki” oznacza, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych z funduszu alimentacyjnego świadczeń ma charakter wyjątkowy, nadzwyczajny i jest dopuszczalne jedynie, gdy sytuacja osobista i majątkowa osoby zobowiązanej jest tak trudna, że nie może ona spłacać swoich należności na bieżąco i nie ma widoków na zmianę tego stanu rzeczy (tak też Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 r., III AUa 55/16, Lex nr 2050463).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który wskazuje, że za przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego należy uznać niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia innych

istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., I UK 119/10, Lex nr 686798). W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy wskazał, iż zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu.

Warto w tym miejscu odwołać się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2016 r. (III AUa 300/15, Lex nr 1993255), zgodnie z którym przesłanki umorzenia należności na rzecz funduszu alimentacyjnego nie wyczerpuje sam fakt, że zadłużenie jest większe, niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Trudna sytuacja materialna jest bowiem okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następuje tylko wówczas, gdy dłużnik nie ma majątku ani dochodów podlegających egzekucji.

Jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie pozwalają na zwolnienie dłużnika z całości zobowiązań (tak też Sąd Apelacyjny w Szczecinie, III AUa 975/14, Lex nr 1843129).

W rozpoznawanej sprawie Sąd ustalił, że sytuacja osobista i materialna wnioskodawcy jest trudna. M. M. (1) legitymuje się bowiem umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, a jego jedynym źródłem utrzymania pozostaje zasiłek z pomocy społecznej w wysokości 645 zł na miesiąc. Wnioskodawca ponosi stałe miesięczne koszty w następującej wysokości: czynsz 503,30 zł, opłaty eksploatacyjne (m.in. woda, energia, gaz) 64,89 zł, leki 500 zł - 700 zł, nadto w stosunku do jego osoby prowadzona jest egzekucja komornicza, a miesięczna kwota spłaty zobowiązań z tego tytułu wynosi 200 zł.

W świetle tak poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, który w rozumieniu przepisu art.68 ust.1 ustawy uzasadniałby odwołującemu się umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego. Ustalona sytuacja osobista i zdrowotna wnioskodawcy jest faktycznie trudna. Należy jednak zgodzić się z oceną organu rentowego, że sytuacja jego nie może zostać zakwalifikowana jako szczególnie uzasadniona.

Przede wszystkim sytuacja wnioskodawcy nie ma charakteru trwałego, uniemożliwiającego spłatę zadłużenia wobec funduszu w przyszłości.

Wnioskodawca nie utracił możliwości zarobkowania, a przez to spłaty zadłużenia. Ma przyznany zasiłek z MOPS, nie ma nikogo na utrzymaniu, zaś schorzenia, na które cierpi, w obecnym stanie zdrowia nie czynią go osobą niezdolną do pracy.

Oznacza to zatem, iż albo zgadza się z twierdzeniem, iż jest zdolny do pracy a zatem posiada zdolność zarobkowania i poprawy swojej sytuacji finansowej, a co za tym idzie spłaty zadłużenia, albo celowo nie chce uzyskać środków na potencjalną spłatę zadłużenia wobec Funduszu.

Tym samym, uznając, iż organ rentowy zasadnie odmówił wnioskodawcy umorzenia należności wobec funduszu alimentacyjnego, Sąd na podstawie art. 477 14 § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

S.B.